

Ба Шурои диссертациони 6D. КОА -079-и
назди Институту фалсафа, сиёсатшиносӣ ва
ҳукуки ба номи А. Баҳоваддинови
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 33)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Расулзод Лоик Холик дар мавзӯи
«Ҳукумати электронӣ ва дурнамои рушди он дар шароити Ҷумҳурии
Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз
руйи ихтисоси 23.00.02- Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ
пешниҳод шудааст.

Марҳилаи имрӯзаи инкишофи ҷомеаи башарӣ бо номи ҷомеаи
иттилоотӣ-технологӣ ёдовар шуда, бо рушд ва татбиқи дастовардҳои
муосири технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ, воситаҳои
электронии алоқа, афзудани нақши иттилоот, истифода ва таъбодули он
дар соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷомеа, хусусан дар раванди муносибатҳои
сиёсӣ, робитаи ногусустанӣ дошта, дар ҳолати инкишофи босуръат қарор
дорад.

Афзалиятҳое, ки технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ ва
воситаҳои электронии алоқа пешниҳод менамояд кулли давлатҳо ва
ҳукуматҳои муосирро водор месозад, ки пайомадҳои онро дар раванди
ташаккулёбии ҳаёти сиёсӣ, дар муносибатҳои байнидавлатӣ, дар
фаъолият бо ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, дар соҳаи ҳамкори бо
созмонҳои байналмилалӣ фаъолона истифода баранд.

Ҳукумати электронӣ як ҷузъи ҷомеаи иттилоотӣ мебошад, ки ҳоло
дар арафаи шаклгирии умумичаҳонӣ қарор дорад. Табиист, ки дар ин
маврид муносибатҳои нави иттилоотӣ низ бояд ба амал ояд. Аз ин лиҳоз,
«Консепсияи ташаккули Ҳукумати электронии Ҷумҳурии Тоҷикистон»
зарурати таъсиси ин ниҳодро ба миён оварда, амалӣ намуда истодааст.

Бояд зикр намуд, ки равақи амалисозии Ҳукумати электронӣ ва
воситаҳои алоқави электронӣ ба ташаккули ҳаёти сиёсӣ, таҳия ва таҳлили
қарорҳои алтернативии сиёсӣ таъсир расонида, ба мониторинги
амалисозии онҳо мусоидат намуда, дар татбиқи қарорҳои сиёсӣ
механизми мусоид ва камхарҷро ба вуҷуд оварда, фаъолияти мақомоти
марказиро бо ҳукуматҳои маҳаллӣ ва ҳамкориҳои мақомотро бо ҷомеа
мустаҳкам намуда, имконияти иштироки электронии шаҳрвандонро дар
таҳия ва қабули қарорҳои идоракунӣ чи дар сатҳи маҳаллӣ ва чи дар сатҳи
ҷумҳури таъмин менамояд.

Бинобар ин омӯзиши моҳият, хусусиятҳо, роҳҳои татбиқ ва
дурнамои рушди Ҳукумати электронӣ дар шароити имрӯзаи Тоҷикистон
ҳамчун воситаи самаранокии идоракунӣ сиёсӣ, аҳамияти хоси
мубрамиро дорад.

Чанбаи дигари мубрамияти омӯзиши мавзӯи мазкур аз он иборат аст, ки бо рушди Ҳукумати электронӣ дигаргуниҳои назарраси идоракунии сиёсӣ, таъмини ошкорбаёнӣ ҳукумат ва иштироки фаъолонаи шаҳрвандон дар ҳаёти сиёсии ҷомеа таъмин гардонида мешавад, ки аз нигоҳи илмӣ арзишманд ба назар мерасанд.

Аз ин лиҳоз мавзӯи таҳқиқоти Расулзод Лоиқ Холиқ ба масъалаи ниҳоят муҳими талаботи муосирӣ ҳаёти ҷомеа ва давлат бахшида шудааст.

Муаллиф тавонистааст, ки бо дарки дурусти илмӣ- методологӣ таҳқиқотҳои мавҷударо оид ба масъалаи таъсис ва рушди Ҳукумати электронӣ дар муқоиса таҳлил намуда, паҳлуҳои норавшан ва мавриди баррасӣ қарор наёфтаи онро ошкор сохта, нақши Ҳукумати электрониро дар ҳаёти сиёсӣ нишон диҳад.

Расулзод Л.Х., дар чараёни таҳқиқоти худ аз сарчашмаҳои илмӣ ватаниву хориҷӣ, андешаҳои гуногуни муҳаққиқони дохиливу бурунмарзӣ оид ба омӯзиши масъалаи мазкур ва қонунгузори Тоҷикистон ба таври васеъ истифода бурда, таъсиси Ҳукумати электрониро ҳамчун падидаи ногузирӣ замони муосир, ҳамчун зинаи нави идоракунии сиёсӣ пешниҳод намуда, марҳилаҳои асосии рушди онро муайян намуда, зарурияти фаъолияти онро дар ниҳодҳои гуногуни ҳукумат нишон додааст.

Диссертант махсус қайд менамояд, ки Ҳукумати электронӣ шакли инноватсионии идоракунии давлатӣ мебошад, ки ба самаранокии хизматрасониҳои давлатӣ, ба иштироки сиёсии шаҳрвандон, ба шаффофияти фаъолияти ҳукумат ва алоқаи ҳокимият бо ниҳодҳои гуногуни ҷомеа мусоидат менамояд, ки аз нигоҳи илмӣ андешаҳои мазкур арзишманд мебошанд.

Унвонҷӯ дар таҳқиқоти худ як қатор андешаҳои комилан нави назариявӣ ва амалиро вобаста ба татбиқи Ҳукумати электронӣ дар Тоҷикистон арзёби намуда, тавонистааст, ки дурнамои рушди онро нишон диҳад.

Муаллифи рисола дар чараёни таҳқиқи худ бо дарки илмӣ тавонистааст, ки ба масъалаҳои бахсноки зерин:

- таъсис ва рушди Ҳукумати электронӣ дар муносибатҳои байни ҳокимият ва ҷомеа чӣ оқибатҳоро ба бор меорад?

- оё инкишофи фаъолонаи ҳукумати электронӣ ба самаранокии идоракунии сиёсӣ мусоидат мекунад?

- кадом омилҳо рушди Ҳукумати электрониро барои самаранокии идоракунии сиёсӣ муайян мекунанд?

- оё пешниҳоди хизматҳои давлатӣ ба таври электронӣ ба самаранокии идоракунии сиёсӣ мусоидат мекунад? - тавонистааст, ки ҷавоби илмӣ мушаххас дода, нақши Ҳукумати электрониро дар амалӣ намудани ҳадафҳои зерин: дар баланд бардоштани сифати хизматрасониҳои давлатӣ ва маҳдуд намудани вақти он ба муштариён, барои рафъи монеаҳои маъмурӣ дар фаъолияти субъектҳои давлатӣ,

барои баланд бардоштани сатҳи иштироки шаҳрвандон ва ниҳодҳои ҳукумати дар рушди ҷомеаи ва ғайраҳо дуруст нишон додааст.

Дар баробари муайян намудани дурнамои рушди Ҳукумати электронӣ ба муаллифи диссертатсия муяссар гардидааст, як қатор мушкилот ва камбудҳои ҷойдоштаро аз қабилӣ:

Паст будани сатҳу сифати саводнокии компютерӣ ва иттилооти аҳолии кишвар, дараҷаи омодагии касбии кормандони сохторҳои давлатӣ, ки технологияҳои иттилоотӣ ва коммуникатсионии муосирро истифода мебаранд, ба талабот ҷавобгӯ нест.

Пурра мучахҳаз набудани сохторҳои давлатӣ бо техникаи муосири иттилоотӣ-коммуникатсионӣ, хусусан соҳаҳои нисбатан муҳим аз қабилӣ тандурустӣ, маориф, фарҳанг, илм ва ғайра васеъ истифода бурда шаванд.

Фаъолияти нисбатан пасти гардиши ҳуҷҷатҳои электронии байниидоравӣ, ҷой надоштани имзои электронӣ, ҷой надоштани тичорати электронӣ ва бозори электронӣ дар рушд Ҳукумати электронӣ метавонанд монеа ба вучуд оваранд.

Унвонҷӯ баҳри бартараф намудани мушкилотҳои ҷойдошта тадбирҳои мушаххаси илмӣ-амалиро пешниҳод намуда, ибрази андеша менамояд, дар баробари рушди Ҳукумати электронӣ рақамигардонии шоҳаҳои дигар ҳокимият низ зарурият дорад, ки ин амал ба иттилоотикунони давлат ва таъсиси «давлати электронӣ» мусоидат менамояд, ки хулосаҳои зерин ниҳоят арзишманд мебошанд.

Мавриди зикр аст, ки диссертатсия аз лиҳози сохтор, мазмун ва услуби илмӣ мутобиқ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионӣ, таҳия шудааст. Он аз муккадима, ду боб, шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад. Ҳар боб дорои масъалагузори мушаххас, мақсадҳо возеҳ ва натиҷаҳо дақиқ буда, бо хулосаҳои илмӣ ҷамъбаст карда шудаанд.

Мавзӯи рисола ба шиносномаи ихтисоси 23.00.02-Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ мутобиқат намуда, хулосаҳо ва пешниҳодҳои тадқиқотӣ метавонанд дар раванди татбиқи сиёсати давлатӣ дар роҳандозии Ҳукумати электронӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Хулоса, автореферати диссертатсияи Расулзод Лоик Холиқ дар мавзӯи «Ҳукумати электронӣ ва дурнамои рушди он дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» ба талаботи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02- Ниҳодҳо, равандро ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

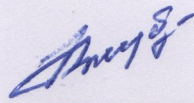
Дар баробари дастовардҳои назарраси илмӣ автореферати рисола аз камбудҳои ҷузъӣ ғайр нест.

Унвонҷӯ дар ҷараёни таҳқиқоти худ бештар ба масъалаи рушди Ҳукумати электронӣ таваҷҷӯҳ зоҳир намуда, масъалаи таъмини амнияти иттилоотиро сарфи назар намудааст. Эроди мазкур ба арзиши илмии автореферат таъсири манфӣ эҷод намекунад.

Метавон хулоса намуд, ки диссертатсияи таҳиянамудаи Расулзод Лоиқ Холиқ таҳти унвони «Ҳукумати электронӣ ва дурнамои рушди он дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон» кори анҷомёфтаи илмӣ буда, ба талаботи корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02-Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ қомилан ҷавобгӯ мебошад.

Муқарриз:

номзоди илмҳои фалсафа, дотсенти
кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии
Донишгоҳи славянии Россия- Тоҷикистон

----- Чӯраев Р.З.

Имзои Р.З. Чӯраевро тасдиқ мекунам
Сардори Раёсати кадрҳои Донишгоҳи
Славянии Россия- Тоҷикистон

Исмоилова М.Н.

Суроғи муқарриз:

734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, н. Исмоили Сомони,
кӯчаи М.Турсунзода 30
Тел. 2276127. (992). 931-13-18-64.
E-mail: rajabRTSU@mail.ru

20.11.2025с.